

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Toidu müük ja reklaam e-kaubanduses ja nõuete järgimise järelevalve

Infopäev 20.05.22 veebis: Toidu e-kaubandus

Brigitte Salmus
Põllumajandus- ja Toiduamet /
E-kaubanduse peaspetsialist
20.05.2022

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

1

Tänased teemad

- Toidu e-kaubandus;
- Millal ja kuidas tuleb teavitada PTA-d;
- Mis dokumente peab käitleja omama;
- Mis nõuded käitlejale kohalduvad;
- Kust leida informatsiooni;
- Tähelepanekud ja kokkuvõte 2021.a toidu e-kaubandusest.

2

Õigusaktid

- **Toiduseadus**
- määrus (EÜ) nr **178/2002** – toidualased õigusnormid
- määrus (EÜ) nr **852/2004** – toiduhügieeni üldnõuded
- määrus (EÜ) nr **1169/2011** – toidualane teave
- määrus (EÜ) nr **1924/2006** – toitumis- ja tervisealaste väidete esitamine
- määrus (EL) nr **432/2012** – lubatud tervisealased väited

3

Toidu e-kaubandus

- E-kaubanduse näol on tegemist jaekaubanduse või selle osaga. Oma olemuselt erineb see klassikalisest jaekaubandusest vaid selle poolest, et tarbija ja müüja pole ostu-müügi hetkel samas kohas ning tegevus toimub internetis;
- Ette tellimine - kaugmüügil alustatud ja äriruumides lõpetatud ostu-müügi leping ei ole e-kaubandus.

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.foodqualityandsafety.com%2Farticle%2Fcommerce-pairs-convenience-safety%2F&psig=AOvVaw1jhmZepQwfhJA73cllyppdq&ust=1653044511533000&source=images&cd=vf&ved=0CAwQjtrxfwoTCJC20-q06_cFQAAAAAABAD

4

E-pood vs reklaam

- Toidualase teabe nõue – teave peab olema tõene ega tohi tarbijat eksitada;
- Tohib esitada ainult lubatud toitumis- ja tervisealaseid väited;
- Reklaami järelevalvet teostab TTJA.

5

E-kaubandusega alustamine

Enesekontrolliplaani koostamine:

1. Ettevõtte tegevuse kirjeldus;
  2. Toidu jälgitavus;
  3. Toidu ladustamine ja komplekteerimine;
  4. Toidu turustamine;
  5. Toidu transport tarbijani.
- Enesekontrolliplaanid: <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/uldised-nouded#enesekontrolliplaan>
  - PTA infosüsteem: <https://jvis.agri.ee/jvis/avalik.html#/toitKaitlemisettevotedparing>

6

Toidu ladustamine

- Tegevuskohaks on veebikeskkond – tuleb anda ülevaade, millise kootööpartneri juures toimub toodete ladustamine ja komplekteerimine. Kas koostööpartner on Põllumajandus- ja Toiduametit oma tegevusest teavitanud.
- Tegevuskohaks on e-poe ladu - lisanduvad hügieeninõuded hoonetele ja ruumidele.
- PTA kodulehel: <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/uldised-nouded#nouded-hoonetele-ja->

7

Toidu jälgitavus

- Toit peab olema jälgitav kõikidel tootmis-, töötlemise- ja turustamisetappidel;
- Toidu jälgitavuse tagamine võimaldab ohtliku toidu identifitseerimist ning seejärel vajadusel selle eemaldamist ja/või tagasikutsumist turult;
- Mida parem jälgitavuse süsteem, seda kiiremini on võimalik ohtlikku toitu turult eemaldada/tagasi kutsuda ja seda soodsam on see käitlejale.

8

Toidu turustamine

- Teave tuleb teha tarbijale kättesaadavaks enne lõpliku ostu sooritamist;
- Peab olema esitatud toidukäitleja veebipoes, sotsiaalmeedias vms, millelt toitu müüakse;
- Kui see ei ole võimalik, siis kohustuslikku toidualast teavet võib esitada ka teiste vahendite kaudu, peaaasi, et:
  - tarbijale on selgelt arusaadav, kuidas kohustuslikku toidualast teavet leida;
  - teabe kättesaamine ei tohi tarbijale valmistada lisakulusid (nt kui teavet pakutakse infotelefoni teel, peab olema tarbijale helistamine tasuta).

9

Toidu transport tarbijani

Toidu transpordi eest vastutab toidu müüja seni kuni tarbija toote kätte saab.

Eritemperatuuri vajavad toidud:

1. kiiresti riknevad toidud ehk toidud, mida tuleb hoida külmkapis;
2. soojad toidud, mille sisetemperatuur peab olema vähemalt +63 °C;
3. sügavkülmutatud tooted, mida tuleb hoida -18 °C või madalamal temperatuuril.

Toatemperatuurist erinevat temperatuuri vajava toidu kättetoimetamine pakiautomaatide kaudu ei ole lubatud.

10

Toidu märgistamine

- Eestis müüdava toidu teave peab olema eesti keeles, välja arvatud siis, kui teave on ka teises keeles tarbijale arusaadav;
  - Toidualane teave peab olema tõene, selge, tarbijale arusaadav ja ei tohi tarbijat eksitada;
  - Kasutada võib lubatud toitumis- ja tervisealaseid väiteid.
  - Toidule (sh toidulisanditele) ei tohi omistada inimeste haigusi vältida aitavaid, ravivaid või leevendavaid omadusi.
- <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/toidu-margistamine>

11

Toidu märgistamise käsiraamat

[Toidu märgistamise e-käsiraamat](#)

Toidualase teabe esitamise ja toidu märgistamise nõudeid selgitav käsiraamat, mis sisaldab lisaks rakendust [Koosta märgistus](#), [videoloenguid](#), [juhendeid](#) jm.

Toitumisalane teave

Väited

Lisained, lõhna- ja maitseained

Uuendtoit, GMO

Mahetoit

Piim ja piimatooted

Kala, liha

Puu- ja köögiviljad

Muud tooted

PTA kodulehel: <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/toidu-margistamine>

12

Müügipakendis toit

- **Müügipakendis toidul** tuleb esitada kogu kohustuslik teave, v.a. minimaalne säilimisaja tähtpäev või tarvitamise tähtpäev, olema kättesaadav enne ostu sooritamist.

Kohustuslik teave

Müügipakendil või märgistusel esitatavad kohustuslikud andmed on:

- toidu nimetus;
- koostisosade loetelu (algab sõnaga „Koostisosad“);
- allergiat või talumatust põhjustavad ained, mis esitatakse koostisosade loetelus muudest koostisosadest trükkkirjas eristavana;
- teatavate koostisosade või koostisosade gruppide kogus;
- toidu netokogus;
- minimaalse säilimisaja tähtpäev („Parim enne“/ “Parim enne ... lõppu”) või tarvitamise tähtpäev („Kõlblik kuni“);
- mis tahes eritingimused säilitamise ja/või kasutamise kohta;
- toidukäitleja (valmistaja/tootja/pakendaja/müüja) nimi/ärinimi ja aadress; importimise korral toidu Euroopa Liitu importija nimi/ärinimi ja aadress;
- päritoluriik või lähtekoht (kohustuslik teatud toitudel või juhul, kui selle puudumine võib tarbijat eksitada);
- kui toidu päritoluriik või lähtekoht on märgitud ja see ei ole sama mis toidu põhilisel koostisosal, tuleb lisada põhikoostisosa päritoluteave;
- tarvitamisjuhised, kui ilma selleta oleks toidu asjakohasel viisil tarvitamine keeruline;
- jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides;
- toitumisalane teave.

13

Müügipakendisse pakendamata toit

Põllumajandusministri määrus nr 24 müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded.

Toitlustusettevõtted

- Toidu nimetus
- Allergiat või talumatust põhjustavad ained

Jaekaubandusettevõtted

- Toidu nimetus
- Teave toidu füüsilise oleku või eritöötuse kohta, kui sellise info puudumine võiks ostjat eksitada
- Märge, et toode on „sulatatud“
- Teave koostisosade kohta, mis võivad põhjustada allergiat või talumatust
- Käitleja nimi, kelle all toitu turustatakse
- Päritoluriik

14

Teavitamine (1)

Põllumajandusministri määrus nr 63 lisa 1 kohaselt

Jaekaubanduses:

Toidu e-kaubandus või postikaubandus

- **Veebikeskkond** - Käitleja müüb tooteid ainult veebilehel. Käitlejal puudub füüsiline kauplus ja ei ole enda e-poe ladu. Tooteid ladustatakse teavitatud või tegevusloaga ladustamisettevõttes või tellitakse tooted otse tootjalt/edasimüüjalt kliendile.
- **E-poe ladu** - Käitleja müüb tooteid ainult veebilehel. Käitlejal puudub kauplus või pood, kuid käitleja on veebis müüdavate toodete ladustamiseks loonud ruumid ja viib seda läbi ise. Sellisel juhul märkida käitlemiskohaks *e-poe ladu*. Kasutatavad ruumid peavad vastama hügieenimääruse nõuetele.

15

Teavitamine (2)

Põllumajandusministri määrus nr 63 lisa 1 kohaselt

Hulgikaubanduses:

- Toidu vahendamine eesmärgiga turustada toit teisele käitlejale, **sh e-kaubandus** või postikaubandus, v.a vabasse ringlusse lubamine, eksport

Toiduseadus § 7 lg 2 kohaselt

- Toiduga kokkupuutuvate materjalide jaemüük

16

Mahe tooted

Kui veebilehel on müügil *mahe, öko, orgaaniline* vm viitega tooted sh müügipakendis tooted, siis see veebileht (ehk tegevuskoht kuhu on toidu e-kaubandus lisatud) peab olema **mahetunnustatud**.

PTA kodulehel: <https://pta.agri.ee/tunnustamine>

EE-ÖKO-02
Eesti Põllumajandus

17

Alkohol e-kaubanduses

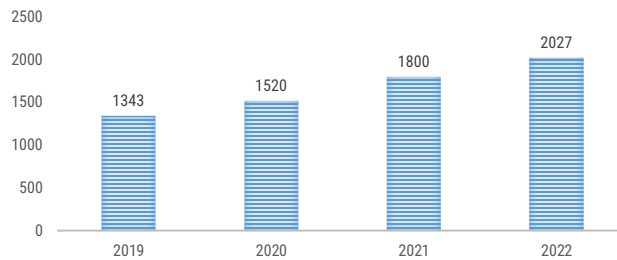
- Vastavalt Alkoholiseaduse § 40 lg 1 p 12 on alkohoolse joogi jaemüük lubatud e-kaubanduse korras majandustegevuse registri andmetes märgitud ettevõtja kaupluse või toitlustusettevõtte kaudu.

18

Turuosa

- Toidu e-kaubanduse valdkonnaks tegelevaid ettevõtteid jaekaubanduses ja hulgikaubanduses on 11.05.2022 seisuga kokku 2027
- Võrreldes eelneva aastaga on toidu e-kaubandusega tegelevate ettevõtete arv suurenenud 12,6%

TOIDU E-KAUBANDUSE VÕI POSTIKAUBANDUSEGA TEGELEVAD KÄITLEMISKOHAD

Joonis 1. Toidu e-kaubandusega tegelevad ettevõtted

19

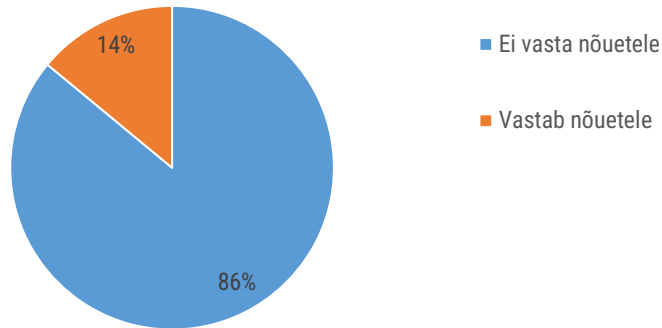
Järelevalve 2021.aastal

- 2021. aastal hinnati plaanilise kontrolli raames **484** toodet.
- Nõuetele mittevastavaid tooteid oli kokku **296 (61%)**.
- Kõige enam hinnatud tootegrupiks oli valmistoit, mida hinnati **120** korral, sellest **52%** toodete märgistus vastas ja **48%** ei vastanud nõuetele.

20

Toitumis- ja tervisealased väited

Kontrollitud toitumis- ja tervisealased väited e-poodides 2021.a
plaanilistes kontrollides

Joonis 2. Kontrollitud väited plaanilistes kontrollides 2021.aastal

21

Toitumisalased väited

- Toitumisalane väide on sõnum või esitus, mis annab mõista, et toidul on teatavad kasulikud toitainelised omadused toitainete või muude ainete või energiasisalduse (kalorsuse) tõttu.
- Toitumisalase väite esitamisel on kohustus esitada lisaks toitumisalane teave.

Suhkruvaba	ilma suhkruta suhkruvaba	≤ 0,5 g suhkruid 100 g või 100 ml kohta
------------	-----------------------------	---

- PTA kodulehel: <https://pta.agri.ee/toitumis-ja-tervisealased-vaited>

22

Näide (1)

Suhkruvabad koorekompvekid, WERTHER'S ORIGINAL, 42 g

Toitumisalane teave

<https://www.selver.ee/suhkruvabad-koorekompvekid-werther-s-original-42g>

100 grammi kohta	
Energiasaldus (KJ/Kcal)	1213,4kJ/290kcal
Rasvad (g)	8,80
Millest küllastunud rasvhapped (g)	5,70
Süsivesikud (g)	87
Millest suhkru (g)	0,50
Valgud (g)	0,30
Sool (g)	1,20

23

Tervisealased väited

- Tervisealane väide on sõnum või esitus, mis viitab toidu ja tervise vahelisele seosele.
- Lubatud tervisealased väited (va haigestumise riski vähendamisele ning laste arengule ja tervisele viitavad väited) on toodud **Komisjoni määruses (EL) nr 432/2012**;
- Kasutada võib ka teatud tingimustel **ootel olevaid väiteid**.
- Väidete register: https://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/public/?event=register.home
- PTA kodulehel: <https://pta.agri.ee/toitumis-ja-tervisealased-vaited>

24

Tähelepanekuid kontrollidest (1)

- Toidule ei tohi omistada meditsiinile/rahvameditsiinile viitavaid väiteid.

Kuivatatud leedrimarjad 100g/Dried Elderberrys 100g

Kuivatatud leedrimarjad
Koostisosad: leedrimarjad

Rahvameditsiinis on läbi aegade leedrimarja siirupit kasutatud külmetuse, gripi, bronhiitide, kopsupõletiku korral, samuti neeruhaiguste (püelonefriit, põiekivitõbi jne.), tsüstiitide korral. Abistava vahendina reuma, polüartriidi, kõhukinnisuse korral.

25

Allergeenide esitamine

- Vastavalt määrusele nr 1169/2011 tuleb allergeenid või talumatust põhjustavad ained esitada koostisosade loetelus.
- Rõhutatakse trükikirjas, mis selgelt eristab seda teistest loetletud koostisosadest, kasutades selleks näiteks kirjatüüpi, stiili või taustavärvi.

26

Tähelepanekuid kontrollidest (2)

- Koostisosade loetelus ei ole esitatud allergeene ja talumatust põhjustavaid aineid trükikirjas eristuvalt;

Pädaste leiva õhikud 5,60 €

Kohaldatavus:
Kõhedad metsapähklite ja rosinatega õhikud. Maitsevad hea kilukese või ja näpuotsa meresoolaga ning ka juustuvalku ja veini kõrvale serveerituna.

Koostis: rukispuljahu, vesi, rukkikõrberajahu, nisujahu, sarapuupähklid, rosinad, valge linnasejahu, suhkur, sool, presspärm, päevalliseemned, linnaseemned, seesamiseemned.
Toote kaal: 140 g.

Valkud **Kogus**
- 1 +

Lisa ostukorvi
OSTUTINGIMUSED

27

Tähelepanekuid kontrollidest (3)

- Allergeenid on esitatud eraldiseisva teabena.

Koostis ^

NISUJAHU, suhkur, mooniseemned 13%, PIIMAPULBER, VADAKUPULBER (PIIM), kergitusained (E450, E500), emulgaatorid (E477, E471, E481), kartulitärklis, lõhna- ja maitseaine, toiduvärv E101. Säilitusaineteta. Võib sisaldada vähesel määral MUNA, SOJA, SELLERit ja SINEPit.

Allergeenid ^

Piim, gluteen. Võib sisaldada vähesel määral muna, soja, sellerit ja sinepit.

28

Tähelepanekuid kontrollidest (4)

- Toidualane teave on esitatud vene keeles;
- Puudub informatsioon allergeenide kohta.

29

Kokkuvõte

- Käitleja vastutab kuni kauba jõudmiseni tarbijale;
- Toidualane teave peab olema tõene ega tohi tarbijat eksitada;
- E-poele kehtivad samad nõuded nagu kaupluses.

30

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Aitäh!

Brigitte.Salmus@pta.agri.ee